

MINISTERUL EDUCATIEI, CERCETARII, TINERETULUI SI SPORTULUI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE SI FILOLOGIE

TEZA DE DOCTORAT

(REZUMAT)

COORDONATOR STIINTIFIC,
PROF. UNIV. DR. **ION BUZASI**

DOCTORAND,
IUGA MARCELA CRISTINA

ALBA IULIA
2011

MINISTERUL EDUCATIEI, CERCETARII, TINERETULUI SI SPORTULUI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE SI FILOLOGIE

**MIT SI INTERTEXT ÎN LITERATURA PENTRU COPII.
SUBSTRAT MITOLOGIC ÎN PROZA NARATIVA
(REZUMAT)**

COORDONATOR STIINTIFIC,
PROF. UNIV. DR. **ION BUZASI**

DOCTORAND,
IUGA MARCELA CRISTINA

ALBA IULIA
2011

CUPRINS

Argument	4
Capitolul 1. Literatura pentru copii – clarificare terminologica	6
1. 1. Literatura pentru/ cu/ despre copii	9
1. 2. Aparitia primelor forme de proza pentru copii	21
1. 3. Actul lecturii si efectele sale în receptarea literaturii pentru copii	35
Capitolul 2. Viziunea asupra lumii infantile	48
2. 1. Perspectiva psiho-pedagogica	50
2. 2. Perspectiva sociala	62
2. 3. Perspectiva religioasa	67
Capitolul 3. Postmodernism – poststructuralism – intertextualitate	73
3. 1. Postmodernismul – epistema culturala a secolului XX	75
3. 2. Poststructuralismul – între moderatie si speculatie	85
3. 3. Intertextualitatea – „le Gylu” textual	89
Capitolul 4. Basmul	102
4. 1. „Tempus aeternus” sau vreme a uitata	102
4. 2. Un basm al plângerii: <i>Fat-Frumos din lacrima</i>	118
4. 3. Un basm modern: <i>Vrajitorul din Oz</i>	140
Capitolul 5. Povestea	149
5. 1. Chipuri mitice oglindite în „marea cu povesti”: Faust si Oedip	149
5. 2. Figuri centrale ale copilariei: <i>File din cartea naturii</i>	166
5. 3. Toleranta într-o lume „(in)corecta politic”	179
Capitolul 6. Copilaria în roman	192
6. 1. Aventuri în copilarie: <i>Amintiri din copilarie</i> si <i>Aventurile lui Tom Sawyer</i> ...	192
6. 2. Animalul totemic, stramosul arhetipal: <i>Fram</i> , <i>ursul polar</i> si <i>Colt Alb</i>	215
6. 3. Universul lumilor imaginare	233
6. 3. 1. Fantasticul postmodern în <i>Enciclopedia zmeilor</i> (M. Cartarescu)	233
6. 3. 2. Lectorul model al <i>Povestii fara sfârsit</i> (M. Ende)	246
6. 3. 3. <i>Harun si marea de povesti</i> (S. Rushdie) ca basm (post)modern	292
6. 4. „Homo ludens” – jocul de rol/ „role-play” în <i>Domnilor copii</i> (D. Pennac)	300
Concluzii	307
Bibliografie	309

CUVINTE CHEIE

Literatura pentru copii, postmodernism, intertext, mitologie, povestire, basm, roman, literatura populara, didactica, lector, copil, joc de rol, text general, timp etern, morala crestina, bildungsroman, povestire în rama, pact fictional, arhetip, bunici, corectitudine politica, microcosmos infantil, totem, poveste fara sfârșit, basm modern.

REZUMAT

Teza de fata a primit numele *Mit si intertext în literatura pentru copii* din cel puțin doua motive: lucrarile de licenta si de disertatie au fost ambele centrate pe postmodernism, astfel ca semnificatiile intertextului au reiesit printr-un proces continuu, iar al doilea motiv este încrederea ca exista un substrat mitologic hipotextual, o structura arhetipala, fara de care nicio literatura nu ar fi putut sa fiinteze. Literatura pentru copii nu face exceptie, iar scopul în sine este de a reconstrui mitul pe fundatia caruia se ridica basmul, povestea sau romanul discutat. Intertextul va face puntea dintre vechi si nou ceea ce îi va permite crearea unei *povesti nesfârșite*.

Am propus sase capitole mari: primul are drept scop o clarificare terminologica, al doilea este o viziune asupra copilului si copilariei, iar urmatorul va prezenta conceptul de intertext ca parte a postmodernismului si a post-structuralismului. Ultimele trei se vor concentra pe proza narativa cu cele trei mari specii: povestirea, basmul si romanul.

Cel dintâi capitol se cerea a fi didactic pentru ca nu poti construi fara a trasa, macar în linii mari, scheletul pe care se sprijina cladirea. Se numeste ***Literatura pentru copii – Clarificare terminologica*** si va încerca sa traseze liniile literaturii ***pentru/cu/despre*** copii. Initial trebuie precizat ca literatura pentru copii a existat de când a existat si copilul. Si aceasta pentru ca, în timp, multe opere au fost asociate cu literatura celor mici, dar nu toate au fost scrise pentru ei.

Vom avea o viziune duala, sincronica si diacronica, a literaturii pentru copii. O sa urmarim diseminarea acesteia în timp si spatiu, punctând asemanari dar, esentialmente, deosebiri. Literatura populara devine un mod de re-povestire a trecutului, de atribuire de sens unor întâmplari care ar fi ininteligibile. Aceasta are trei surse de inspiratie: miturile, legendele, basmele si fabulele.

Ion Buzasi precizeaza ca începutul literaturii pentru copii ar sta sub acest semn: „Literatura pentru copii începe cu literatura populara, cu basmul – cea mai îndragita specie

literara din literatura pentru copii – continua cu legenda, snoava, apoi cu creatiile lirice, – populare si culte, – cu povestiri si romane cu tematica dintre cele mai variate.”¹

O alta definitie este cea a lui Vistian Goia care o va denumi „*Cenusareasa* marii literaturii”. Se poate interpreta drept o frumusetate mascata ascunsa în spatele cenusii, dar si ca mostenitoarea careia i se fura dreptul la avere. Definitia este una holistica: „literatura pentru copii cuprinde **totalitatea operelor accesibile micilor cititori**, indiferent daca au fost scrise sau nu pentru ei. Ea constituie un domeniu al creatiei literare si poate fi apreciata în functie de criteriile estetice ale acesteia.”²

Prin urmare, **literatura pentru copii poate fi literatura copilului etern** (pentru ca poate fi citita la orice vârsta) **si universal** (pentru ca acopera o arie extinsa).

Literatura celor mici nu a aparut din neant, ci are în spate o traditie. *Aparitia primelor semne de proza pentru copii* se vrea o scurta istorie literara, evolutia acesteia în timp si spatiu. Singurul autor de scrieri pentru copii, din Antichitate, pe care îl putem justifica si legitima este Esop. Doi scriitori pentru copii ai Evului Mediu apar de aceasta data într-un spatiu britanic. Din nou accentul va cadea pe caracterul didactic al scrierilor, pentru ca atât Ælfric, cât si Bede au scris carti de instructii. Operele acestora s-au sincronizat cu aparitia primelor scoli. Însa Renasterea reprezinta o perioada prolifica pentru cartile de instructie. Sfârșitul secolului al XVII-lea aduce un mare regal micilor cititori pentru ca pâna când „Charles Perrault (1628-1703), își publica colectia de basme, în frunte cu *Scufita Rosie*, care i-a adus popularitatea, nici un scriitor profesionist nu a compus special literatura pentru copii.”³

Este necesara si o *teorie a lecturii*, a receptarii dar si a producerii de text. De aceea am ales ca titlu al urmatorului subcapitol *Actul lecturii si efectele sale asupra copilului*. Punctul de pornire este chiar acest adevar pe care orice autor ar trebui sa-l accepte: textul scris nu îi mai apartine, lectorul este cel care va da sens scrierii lui. Însa pe când adultii citesc sa se relaxeze, copiii citesc ca sa învete si asta îi face sa citeasca para- sau sub-literatura. Copilul este, în schimb, scutit de oboseala zilnica, el are energie sa citeasca *orice*. Dar si acest *orice* trebuie sa fie formativ pentru ca mintea copilului este într-un continuu proces de acumulare.

În al doilea capitol, *Viziunea asupra lumii infantile*, copilul este studiat din punct de vedere social, religios si psiho-pedagogic. Si aceasta pentru ca mica faptura se naste într-o societate/ comunitate si este crescut în functie de traditiile si obiceiurile religioase (vezi *botezul*),

¹ Ion Buzasi, *Literatura pentru copii (note de curs)*, Bucuresti, Editura Fundatiei „România de mâine”, 1999, p. 9.

² Vistian Goia, *Literatura pentru copii si tineret (pentru institutori, învatatori si educatoare)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia Educational, 2003, p. 13.

³ Vistian Goia, *Literatura pentru copii si tineret. Pentru institutori, învatatori si educatoare*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2008, p. 16.

iar, mai târziu, formarea lui va depinde de un dascal. Până în secolul al XIX-lea, când are loc o mutație a canonului, copilăria este percepută ca fiind discontinuă de maturitate. Atât în societățile antice, cât și în cele feudale copiii erau prinși într-o structură rigidă, pentru că, primesc *mostenire* de la părinți statutul social, de unde și frageda predestinare a copilului.

În *Antichitatea greacă* putem vorbi despre epoca maestrilor și alumnilor. Educația era rezervată doar băieților, fetele stăteau acasă și învățau cum să devină soții și mame bune. Evul Mediu studiază copilul din două perspective: una vede copilul ca fiind impur, corupt, irecuperabil, iar cealaltă drept o ființă inocentă, bună din naștere. În această perioadă se schimbă și perspectiva asupra familiei în spațiul european. Modelul central este sfânta familie, iar pentru copil micul Iisus. Copilul va crea mereu paradoxuri și dileme, una fiind situația lui între *înger și demon*. Ca să elucidăm această imagine este nevoie de o analiză a copilului din punct de vedere social. Deoarece ființa mică stă sub semnul evoluției și reprezentarea sa și a universului sau au aceeași direcție.

Ultima perspectivă, care va și încheia capitolul prezent, va fi cea religioasă. Iisus desemnează copiii ca **simbol al creștinismului**. De altfel este probabil ca o *proto-formă* a literaturii pentru copii să aibă chiar rădăcini mesianice. În sensul în care Iisus s-a raportat la auditoriul său ca la niște copii, luând drept *modus dicendi* **parabolele, pildele**.

Intertextul este un concept folosit într-un context desul de actual și prin asta mă refer, bineînțeles, la contextul postmodern. Însă, pentru a ajunge să înțelegem conceptul, trebuie să ne oprim pentru a explica alte două curente în capitolul ***Postmodernism – Poststructuralism – Intertextualitate***.

Dacă *postmodernitatea* este o dominantă culturală, socială a secolului XX, ***Postmodernismul (sau PoMo)*** este o mișcare artistică, filosofică, literară, care teoretic ar fi trebuit să apară ca reacție la curentul precedent adică la Modernism. Structuralismul își regăsește rădăcinile în gândirea saussureiană. Saussure este cunoscut pentru dihotomia lingvistică *langue/ parole* (limba/ vorbire). Post-structuraliștii denunță verbul *a fi*, înlocuindu-l cu *a (se) scrie, a citi, a interpreta*. De unde, orice ce text se va autogenera evoluând spre ceea ce aceștia numesc *text general*.

În cadrul autogenerării textului se naște intertextul, fiind chiar rezultatul procesului său amintit. Actul unui autor de a-l invoca în opera sa pe un alt autor. Textele comunică și nu numai ci și se autogenerază: «În științele sociale înseamnă că fenomenele sunt studiate fără să fie contextualizate din punct de vedere istoric, social, politic sau economic. Post-moderniștii răspund acestei critici folosind ***intertextualitatea***».

Ultimele trei capitole se vor concentra pe proza narativa cu cele trei mari specii: povestirea, basmul si romanul.

Basmul se reflecta în trei moduri de relatare: literatura populara, culta si moderna. Basmul popular va avea în vedere *timpul etern sau vremea uitata* în *Tinerete fara batrânete si viata fara de moarte*. În mitologia iudaica motivul tineretii eterne este redat prin *Rapirea lui Enoh*, apocriful slavon *Vedenia lui Isaia*, mitul asiro-babilonian e redat în *Epopoea lui Ghilgames* „cautatorul nemuririi”, în mitologia japoneza avem ca exemplu *Legenda pescarului Urashima Taro*, în mitologia celtica regasim doua mituri: *Imram Brain maic Febail* (*Peripetiile lui Brain fiul lui Febail*) si poate mai faimos decât acest mit e *Oisin in the land of Youth/ Oisin i dTir na nOg/ Oisin în Tara zânelor*. Ne vom mai opri la literatura americana cu povestirea lui Washinton Irving *Rip Van Winkle*.

Dar înainte de toate vom urmari basmul românesc *Tinerete fara batrânete si viata fara de moarte*. Aceste este primul basm cules de Petre Ispirescu si unicul basm din literatura româna care are un final nefericit. Tema centrala nu este lupta dintre bine si rau ca în celelalte basme, ci cautarea nemuririi. Acesta este basmul dorintelor si neascultarii. În opinia lui Noica acesta este un *basm al Fiintei*, si am adauga noi si al **fiintarii**.

Basmul face parte din categoria povestirilor etiologice: „mituri, legende, balade si basme mitice.”¹ Mihai Eminescu împrumuta elemente folclorice, dar le si imita, pozitionându-le pe un fond crestin în basmul poate cel mai cunoscut al acestuia *Fat-Frumos din lacrima*. Am denumit prezentul basm *un basm al plângerii* si suferintei deoarece procreatia copilului dorit sta sub semnul rugii, suferintei si abnegatiei. A doua ipostaza a plânsului este momentul în care Ileana varsa „doua lacrimi mari” când voinicul pleaca sa se lupte cu Muma-padurii. Ileana îl va mai plânge pe Fat-Frumos si atunci când acesta va pleca în a treia sa calatorie. Trebuie sa recunoastem ca toate figurile feminine care intervin în viata lui Fat-Frumos din lacrima sufera: de la conceptie si pâna la nunta sa cu Ileana voinicul este înconjurat doar de durere. Singurii carora le aduce fericire sunt tatalui sau si fratelui sau de cruce caruia îi omoara dusmanul si îi aduce mireasa.

Literatura fantastica pentru copii trebuie sa îndeplineasca doua cerinte principale: a. Animale vorbitoare, zâne, obiecte magice care transporta oamenii în timp si spatiu, talismane care îndeplinesc dorintele, potiuni care maresc sau scad în marime; b. Unul dintre personaje trebuie sa fie uman deoarece lectorul trebuie sa aiba cu cine empatiza. *Vrajitorul din Oz* este ca mai bun roman apartinând literaturii fantastice care a aparut pana la 1900. Daca autorul însusi

¹ Romulus Vulcanescu, *Mitologie româna*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucuresti, 1987, p. 368.

numeste romanul un *basm modern* vom vedea ce trasaturi sunt definitorii în aceasta directie: confruntarea *fortelor Binelui cu fortele Raului, eroul, tovarasii de drum si adjuvantii, încercarile, cifra fatidica si culorile, bildungsroman, calatorie initiatica.*

În capitolul a cincilea, **Povestea**, exista trei subcapitole: *Chipuri mitice oglindite în marea cu povesti: Faust si Oedip; Figuri centrale ale copilariei: „File din cartea naturii” si Toleranta într-o lume (in)corecta politic.*

Povestile, *Mica sirena si Regele leu*, sunt citite din perspectiva a doua mituri: faustic si oedipian. Însa *Mica sirena* este pentru micul lector povestea ideala pentru ca are o locatie misterioasa (marea), personaje fabuloase (sirenele) si o poveste de dragoste. În cartile pentru copii este redat finalul fericit asumat în ecranizarea Disney, succesul povestii constând tocmai în fericirea micii sirene, Ariel. Însa exista un model mitic pe care aceasta poveste se construiește: Faust si pactul cu diavolul, mitul androgenului. Datorita credintei Micii sirene ca printul este jumatatea sa predestinata, face un schimb cu vrajitoarea mării (figura *mephistophelica*): glasul si sufletul sau în schimbul picioarelor. Cu toate acestea ea nu reuseste sa câstige dragostea printului, si aproape ca si-ar fi pierdut sufletul daca nu ar fi fost pentru sacrificiul sau. Prin urmare, mica fiinta naiva a adâncurilor devine o fiinta a aerului. Povestea are si o morala crestina, care spune ca pacatele sunt iertate dar doar daca exista un sacrificiu personal.

În 1994, compania Walt Disney lanseaza filmul de desen animat *Regele Leu* inspirat dintr-o carte *A Tale of Two Brothers (Povestea celor doi frati)* a scriitorului american de literatura pentru copii Alex Simmons. De ce este, acest text, adresat copiilor? Pentru ca, are în centru o familie de lei, mama Sarabi, tatal Mustafa si puiul Simba si prietenii Pumba, Timon si Nala. Exista o calatorie în necunoscut, de initiere, a micului pui, Simba, care ramâne orfan, calatorie care se termina cu bine. Naratorul insista pe o schema epica, povestea se construiește pe un *patern mitic* adaptat: mitul oedipian.

Cel de-al doilea subcapitol iau în discutie doua **figuri centrale ale copilariei: bunicul si bunica în „File din cartea naturii”** de Ion Agârbiceanu. În toate povestirile lui Agârbiceanu avem de-a face aproape cu o trinitate: *bunici, parinti si copii*. Parintii sunt la mijlocul acestei relatii, au un rol activ social, sunt prinsii între obligatiile atât pentru parinti cât si pentru copii. Bunicii si copiii au un rol pasiv. Vârstele lor sunt circulare, pe principiul întrebării Sfinxului: „*Cine umbla dimineata în patru labe, la amiaza doar în doua iar seara în trei?*”¹ Raspunsul este omul în diferitele etape ale vietii. Trecerea timpului este posibila si ea doar în natura. Autorul numeroaselor romane si nuvele este subevaluat atunci când este exclus din istoria

¹ Maria Cordoneanu, Radu Cordoneanu, *Dictionar mitologic ilustrat, mitologie greaca, romana si româneasca*, Casa Cartii de Stiinta, Cluj-Napoca, 2008, p. 199.

literara valoroasa a literaturii. Cu toate acestea Nicolae Iorga va spune ca Agârbiceanu este un: „continuator a lui Slavici în regiunile astea ardelene.”¹

Postmodernitatea apare chiar si în povesti de genul *Scufita rosie a Fratilor Grimm si a lui James Finn Gardner*, unde am avut drept cheie de lectura *corectitudinea politica*. La intersectia dintre postmodernismul lui Bradbury si legitimarea lingvistica a lui Lyotard sta corectitudinea politica/ *political correctness*. Orice joc de limbaj, orice ironie este „o ratare în comunicare care apare atunci când realitatile cotidiene sunt mascate in termeni decenti.”²

În acest spirit, un autor american, cu o inima copilaroasa si un simt al umorului dezvoltat, s-a gândit sa devina un lector-autor postmodern a povestilor pentru copii. Numele lui este James Finn Garner, cartea lui numindu-se *Politically Correct Bedtime Stories/ Povesti corect politic de adormit copiii*, însemnând ca alegerea cheii de lectura este, modul de decodare a mesajului scris este chiar *political correctness/ corectitudinea politica*. Micul lector trebuie sa învete din aceasta poveste o lectie: trebuie sa-ti asculti mama. Singurul adevar care ramâne totusi este acela ca lectorul model al acestor povesti ramâne copilul, care este în formare. El înca nu este atins de prejudecatile si intoleranta sociala prin urmare nu va putea discrimina pe cineva.

Copilaria în roman are patru parti: *Aventuri în copilarie* cu Ion Creanga, *Amintiri din copilarie* si Mark Twain, *Aventurile lui Tom Sawyer*; *Animalul totemic, stramosul arhetipal* în *Fram*, *ursul polar* a lui Cezar Petrescu si Jack London, *Colt Alb*; *Universul lumilor imaginare* în *Enciclopedia zmeilor*, *Povestea fara sfârșit* si *Harun si marea de povesti* ca basm (post)modern si *Homo ludens* – jocul de rol/ role-play în *Domnilor copii* de Daniel Pennac.

Aventurile în copilarie sunt o comparatie între romanele pentru copii, *Amintiri din copilarie* si *Aventurile lui Tom Sawyer*, care fac parte din primele exercitii de cuprindere a microcosmosului infantil si de a-l transcrie în limbajul si stilul caracteristic zonelor în care se desfasoara actiunea. Atât Nica, cât si Tom sunt exponenti ai copiilor care se joaca, la o vârsta la care joaca poate fi lectie de viata.

Asemanarile dintre aceste doua romane sunt numeroase, iar una dintre ele este chiar aceasta însusire a primatului. Ele se pot regasi printre cele dintâi exercitii literare din ambele spatii. *Amintirile din copilarie* au fost publicate între 1881 si 1882 „fiind considerat primul

¹ Apud Mircea Zăciu, *Ion Agârbiceanu*, Editura Minerva, Bucuresti, 1972, p.16.

² ”failure of communication that arises when everyday realities are dressed up in tasteful terms” [t.n.] Nigel Rees, *The Politically Correct Phrasebook*, Bloomsbury Publishing, 1993, p.vii.

roman al copilariei taranesti din literatura româna, este o opera complexa, greu de atribuit unei singure specii sau chiar unui singur gen literar.”¹

Aventurile lui Tom Sawyer sunt publicate cu cinci ani înainte, 1876, iar receptarea critica e defavorabila. În 1884 Twain publica *Aventurile lui Huckleberry Finn*, roman despre care Hemingway declara în 1938, ca sta la fundatia literaturii americane: „Toata literatura moderna americana vine dintr-o singura carte a lui Mark Twain numita *Aventurile lui Huckleberry Finn* [...] este cea mai buna carte pe care am avut-o. Toata opera americana vine de acolo. Nu a mai fost nimic înainte. Nu a mai fost ceva atât de bun de atunci.”²

Într-o lume a realelor pericole, experientele acestor doi copii sunt reale lectii de viata, ergo ambele opere pot fi luate drept *bildungsromane*. Niciunul, dintre cei doi baieti, nu vrea sa mearga la scoala pentru ca sunt batuti sau în pericol sa fie batuti. În zilele calde de vara ambii copii merg la scaldat. Ambii copii traiesc într-o lume înconjurata de superstitii si descântece care dicteaza un mers al vietii, dar si arata ca omul de la tara stie ca traieste într-o lume a semnelor.

Animalul totemic s-a împamântenit într-o de lume adânc influentata de *mythos*, lume din care se dezvolta cele doua romane: *Fram, ursul polar* de Cezar Petrescu si *Colt Alb* de Jack London. Spatiile în care aceste romane prind viata sunt total diferite, însa liantul lor este *animalul ca figura totemica*, protectoare cu functie magica de stramos arhetipal. O alta asemanare evidenta între cei doi eroi, Fram si Colt Alb este imposibilitatea de a-si gasi un loc, ruperea de mediul natural, salvaticuina, adaptarea la mediul uman si apoi salvaticirea fortata. Suntem pusi în fata unei actiuni circulare de îmblânzire - salvaticire, om – animal, salvaticie – civilizatie. Totemul poate dicta, prin urmare, un grup de trasaturi, care vor governa din punct de vedere religios si social o societate arhetipala.

Atât *Fram, ursul polar* a lui Cezar Petrescu cât si *Colt Alb* a lui Jack London încep cu câteva capitole de stabilire a cadrului. *Colt Alb* debuteaza cu o cursa la limita (doi barbati care duc un cadavru spre Fortul McGurry) între om si lup. Lumea ambilor pui depinde de prezenta si absenta mamei, de caldura ei, de laptele ei. Pe masura ce cresc si învata sa vâneze, cei doi pui fac cunostinta cu un sentiment, care, în *Colt Alb*, este numit aproape ancestral, si anume *frica*. Si aceasta se întâmpla când sunt despartiti de mamele lor. Atât puiul de urs, cât si cel de lup asuma o identitate în momentul în care se întâlnesc cu oamenii deoarece primesc un nume. Prin urmare aceste doua animale care își iau rolul de protectori pentru oameni, devin totemurile lor. În cazul

¹ Dim. Pacurariu, (coord), *Dictionar de literatura româna, scriitori, reviste, curente*, Editura Univers, Bucuresti, 1979, p.126.

² “All modern American literature comes from one book by Mark Twain called 'Huckleberry Finn.' [...] it's the best book we've had. All American writing comes from that. There was nothing before. There has been nothing as good since.”[t.n.] Humphrey Carpenter, Mari Prichard, *The Oxford Companion to Children's Literature*, Oxford University Press, Oxford, New York, 1984, p. 152.

lui Colt Alb, lupul devine totemul lui Weedon Scott, totem cu care acesta se si identifica. Fram devine salvatorul si prin urmare, totemul protector a lui Otto si Egon.

Postmodernismul apare si în *Enciclopedia Zmeilor* care este singura carte pentru copii scrisa de Cartarescu. Scrierile sunt asemanatoare deoarece se preteaza aceluiasi tip de ironie, de fictionalitate, numai ca, ceea ce le deosebeste este valoarea estetica. Daca prima are o receptare critica favorabila, *Enciclopedia Zmeilor* este respinsa pâna si de propriul autor.

Daca Manolescu o incude în zona literaturii pentru copii, Ion Bogdan Lefter își pastreaza scepticismul. De aceea credem ca *Enciclopedia zmeilor* poate fi greu de inclus într-un anumit tip de scriere, deoarece nu a mai existat vreun autor care sa se fi gândit sa fictionalizeze o întreaga lume printr-un proces atât de minutios de inventariere topo - demografica. Acesta include cartea în zone scrierilor de limb, zona de trecere, indecisa.

În prima parte se definește si se descrie acest univers al zmeilor de aceea este intitulata propriu-zis *Universul*, sau „realitatea biolo gica, economica, sociala, culturala, lingvistica si comportamentala a numeroaselor rase ale speciei zmeiesti.” Aceasta cuprinde unsprezece capitole. Cea de-a doua parte este aparent un *ciclu epic din literatura zmeiasca*, însa daca este citita cu un ochi atent, se observa faptul ca povestile sunt interdependente deoarece personajele unei povesti migreaza spre alta si alta poveste, constituind printre altele si acea legatura intertextuala. Sau putem vedea romanul ca pe o povestire în rama a carei rama este chiar *Prefata*. Aceasta parte are doar zece povesti, pe care de acum înainte le vom numi în functie de limbajul naratorial, *zurbe*. Cea de-a saptea, *Povestea lui Ding-Ding, programatoarea* este fragmentul cu o clara rezonanta metatextuale – nu ca nu ar mai fi si altele diseminate în interiorul zurbelor.

Lectorul model al „poveștii fara sfârșit” este *Bastian Balthasar Bux* personaj principal si lector al *Poveștii fara sfârșit* a lui Michael Ende. Romanul este clar unul postmodern si meta/trans/inter-textual deoarece pune în discutie însasi relatia autor – narator – personaj, stratificând, precum burtile pestelui lui Iona, realitatea/ fictionalitatea textuala, pâna la punctul în care pâna si tu, lectorul real al cartii ai impresia ca ai intrat în roman. Lectorul postmodern devine doar un pion în constructia independenta a textului, si care din *naratar* devine narator: „Aici, în spatiul noii episteme, eu, cititorul, devin producator de sens si – uitând ca sensul e proces, adica interrelationare – încerc sa-mi iau revansa substituindu-ma poetului care m-a instituit odinioara ca raspuns la propria singuratate.”¹

Confundarea realitatii cu fictiunea duce în cele din urma la confundarea oamenilor din realitate cu personajele din lumea fictionala: „...adesea nu ne decidem sa intram într-o lume

¹ Ioana Em.Petrescu, *Modernism/ Postmodernism. O ipoteza*, editie îngrijita, studiu introductiv si postfata în limba franceza de Ioana Bot, Casa Cartii de Stiinta, Cluj-Napoca, 2003, p. 23.

fictionala: ne gasim înlantrul ei, iar la un moment dat ne dam seama ca hotarâm ca ceea ce ni se întâmpla e vis [...], cititorul nu mai stie exact unde se afla [...]“ si tinde „a crede în existenta reala a personajelor si a întâmplarilor fictive“¹. Bastian este cititorul care da sens textului si care ajunge la un moment dat sa construiasca un text auto-referential, adica el este exact acel lector postmodern. Prin urmare el este cel ce trebuie sa salveze lumea povestilor. Cheia eliberarii si refacerii Fantasiei este chiar lectorul model al *Povestii fara sfârsit*. Lectorul model este ademenit sa creada, pe tot parcursul lecturarii romanului, ca el poate da nume, el este un nou Adam. Demiurgul apare *in medias res* în figura Batrânului de pe Muntele Calator, care reciteste si re-scrie romanul pentru Bastian.

Harun si marea de povesti este un basm (post)modern deoarece exista elemente de foarte multe care directioneaza lectorul: a. **formule initiale** care ne plaseaza în atemporalitate: „A fost odata, în tara Alifbay, un oras trist“²; b. **cifra fatidica unsprezece**, cu variatii, *o mie si una de nopti*. Soraya pleaca la unsprezece fix, moment în care sunt distruse si ceasurile. De aceea Haroun nu se mai poate concentra decât unsprezece minute; c. Lupta dintre **Bine** si **Rau**. Binele este reprezentat de **Tara Gup**, iar Raul de **Tara Chup**. Binele si Raul fiind concepte relative si abstracte, permit autorului sa se joace putin cu ele. Astfel pâna la sfârșitul aventurii nu putem fi siguri de victoria Binelui; d. **Eroul** însotit în aventura sa de **adjuvanti**. Haroun este ajutat de catre: Butt/Darr care se metamorfozeaza din sofer în pupaza, Iff/Dakká care este un Duh al Apei si Mali care este un gradinar; e. Apar si **printul** si **printesa**, dar cu o exceptie. Figurile lor sunt **ironizate**, ceea ce e pâna la urma o dovada de postmodernism. Printul Bolo este las si pretentios, iar Printesa Batcheat este urâta si are o voce oribila; f. În contrast cu *Povestea fara sfârsit* vine Khattam-Sud, **antagonistul**, **opozantul**: „Khattam-Sud, zise el încet, e Arhidusmanul tuturor Povestilor, al Limbii însesi. E Printul Tacerii si Vrajmasul Vorbelor.“³.

Am încheiat cu **Jocul de rol/ Role-play** în romanul *Domnilor copii* de Daniel Pennac deoarece si acesti copii se trezesc într-o lume inversata, în care ei iau rolul parintilor si parintii rolul copiilor. Piaget spune ca jocul este un mod de acceptare a lumii: „în *imitatie* o acomodare la structurile realului si în *inteligenta* un echilibru între ele.“⁴ Trecerea de la copilarie la maturitate este „trecerea de la „a juca joaca” la „a juca jocul“⁵ Odata ce crestem nu mai alegem rolurile jucate, ci acestea ne sunt impuse. Fiecare experienta de viata a copilului îl ajuta la formarea sa ca adult. Si jocul sau de-a adultul este doar un gust prematur a ceea ce va veni, adica

¹ Michael Ende, *Povestea fara sfârsit*, traducere de Yvette Davidescu, Polirom, Iasi, 2005, p. 164.

² Salman Rushdie, *Harun si Marea de Povesti*, Editura Polirom, Bucuresti, 2003, p. 1.

³ *Ibidem*, p. 10.

⁴ Ana si Mircea Petean, *Ocolul lumii în 50 de jocuri creative*, editia a doua revazuta si adaugita, editura Limes, Cluj-Napoca, 2005, p. 13.

⁵ *Ibidem*, p. 12.

viata. În urma analizei relației dintre profesor și elevii săi putem afirma că romanul, *Domnilor copii*, este un roman didactic. Demersul jocului de rol face tranziția din copilărie spre maturitate.

Scurta traversare a straturilor *poveștilor, basmelor și romanelor* arată că o singură scriere poate avea multiple chei de lectură, că cititorii nu sunt simple ființe capabile să citească un text, ci sunt entități complexe, creatoare și generatoare de sens. Aceștia sunt, în cele din urmă, adevărații salvatori ai cărții.

BIBLIOGRAFIE PRIMARA

1. *** *Antologia basmului cult*, Editura pentru Literatura, Bucuresti, 1968.
2. *** *Basmе (antologie) cuprinzând Greuceanu*, E.S.P.L.A., 1954.
3. *** *Din legendele romanilor*, Ed. Ion Creanga, Bucuresti, 1964.
4. *** *Early Irish Myths and Sagas*, Translated with an introduction and notes by Jeffrey Gantz, Penguin Books, Harmondsworth, Middlesex, 1981.
5. *** *Snoava populara romaneasca*, Editura Minerva, 1984.
6. Agârbiceanu, Ion, *Amintirile*, Studiu introductiv, tabel cronologic si referinte critice de Sanda Cordos, Editura Cartimpex, Cluj Napoca, 1998.
7. Agârbiceanu, Ion, *File din cartea naturii*, Editura Ion Creanga, Bucuresti, 1971.
8. Agârbiceanu, Ion, *Povestind copiilor*, Prefata de Ion Brad, Editura Tineretului, Bucuresti, 1961.
9. Andersen, Hans Christian *Povesti*, Bucuresti, Editura Tineretului, 1952.
10. Andersen, Hans Christian, *Povesti alese*, Editura E.V.& A., Bucuresti, 1991.
11. Baum, Frank L., *Viata si aventurile lui Mos Craciun, Vrajitorul din Oz*, Editura Univers, Bucuresti, 2008.
12. Blaga, Lucian, *Poezii*, Editura Eminescu, Bucuresti, 1988.
13. Borges, Jorge Luis, *Moartea si busola*, prefata, nota bibliografica si traducere de Darie Novaceanu, Editura Univers, Bucuresti, 1972.
14. Bradbury, Malcolm, *Doctor Criminale*, Penguin Books, London, 1992.
15. Budai Deleanu, Ion, *Tiganiada*, Editura Litera, Chisinau, 1997.
16. Carroll, Lewis, *Peripetiile Alisei în Tara Minunilor*, trad. de Frida Papadache, prefata de Virginia Carianopol, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1976.
17. Carroll, Lewis, *Through the Looking-glass and what Alice found there*, with fifty illustrations by John Tenniel, the book is designed and published by pdfreebooks.org.
18. Cartarescu, Mircea, *Enciclopedia Zmeilor*, Editura Humanitas, Bucuresti, 2007.
19. Ciuca, Lydia Constanta *Legende din Tara Soarelui Rasare*, Editura Prietenii Cartii, Bucuresti, 1997.
20. Collodi, Carlo, *Aventurile lui Pinocchio*, ed. a 2-a, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1980.
21. Creanga, Ion, *Amintiri din copilarie*, Prietenii cartii, Bucuresti, 1998.
22. Creanga, Ion, *Opere*, postfata, tabel cronologic, referinta critica de Aureliu Goci, Editura Exigent, Bucuresti, 2008.

23. Creanga, Ion, *Povesti, povestiri, amintiri*, ed. a 2-a, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1979.
24. Danion, Vasile, *Taina iubirii. Povesti pentru copii mari si mici*, Editura Egumenita, 2007.
25. Defoe, Daniel, *Robinson Crusoe*, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1970, Bucuresti, Editura Minerva, 1971.
26. Delavrancea, Barbu Stefanescu, *Palatul de clestar*, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1976.
27. Disney, Walt, *Regele Leu*, Egmont România, Bucuresti, 1996.
28. Doinas, Stefan Augustin, *Alfabet poetic*, prefata de Aurel Martin, Biblioteca pentru toti, Editura Minerva, Bucuresti, 1978.
29. Eminescu, Mihai, *Poezii*, Editura Prietenii cartii, Bucuresti, 1997.
30. Eminescu, Mihai, *Basme*, Editura Unicart, Bucuresti, 2008.
31. Ende, Michael, *Neverending Story*, Penguin Books, London, 1997.
32. Ende, Michael, *Povestea fara sfârsit*, traducere de Yvette Davidescu, Polirom, Iasi, 2005.
33. Gardner, James Finn, *Povesti corecte politic de adormit copiii*, traducere din engleza de Felicia Mardale, Humanitas, Bucuresti, 2007.
34. Golding, William, *Împaratul mustelor*, Humanitas, 2006.
35. Grimm, Fratii, *Povesti*, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1978.
36. Irving, Washington, *Rip Van Winkle and Other Stories: And Other Stories*, Puffin Publishing House, 1994.
37. Ispirescu, Petre (culese de), *Basme*, Editura Ion Creanga, Bucuresti, 1986.
38. Ispirescu, Petre, *Basme*, ed. a 2-a, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1978.
39. Ispirescu, Petre, *Legendele si basmele românilor adunate din gura poporului*, Litera International, 2004.
40. Lewis, C.S., *Cronicile din Narnia*, Editura Rao, 2005.
41. London, Jack, *Colt Alb*, Editura Herra, Pitesti, 2010.
42. Mitru, Alexandru, *Legendele Olimpului*, Editura Vox, 2004.
43. O'Brien, Flann, *At Swim-Two-Birds*, Penguin Books, London, 2000.
44. O'Brien, Flann, *La Doi-Lebadoi*, traducere de Adrian Otoi, Paralela 45, Pitesti, 2005.
45. Odobescu, A. I., *Pseudo-Cynegeticos*, editie de G. Pienescu, prefata de Constantin Maciucă, Editura Albatros, Bucuresti, 1990.
46. Pennac, Daniel, *Domnilor copii*, Editura Univers, Bucuresti, 2006.
47. Perault, Charles, *Frumoasa din padurea adormita*, Bucuresti, Editura pentru Literatura, 1969.

48. Perrault, Charles, *Povesti cu zâne*, în românește de Sarina Cassvan, Editura Cartex 2000, Bucuresti, 2006.
49. Petrescu, Cezar, *Fram, ursul polar*, Editura Steaua Nordului, Constanta, 2009.
50. Poe, E.A, *Masca Mortii Rosii*, Schite, nuvele, povestiri 1831-1842, Editura Polirom, Bucuresti, 2003.
51. Rushdie, Salman, *Harun si Marea de Povesti*, Editura Polirom, 2003.
52. Rushdie, Salman, *Jaguar Smile*, Viking, New York,1987.
53. Saint Exupery, de, Antoine, *Micul Print*, Editura Rao, Bucuresti, 2008.
54. Solomon, Petre, *Mark Twain, la izvoarele fluviului*, Editura Albatros, Bucuresti, 1976.
55. Sorescu, Marin, *Iona (Prefata autorului)*, Editura Fundatiei „Marin Sorescu”, Bucuresti, 2003.
56. Swift, Jonathan, *Calatoriile lui Guliver*, Editura: ALLFA,2002.
57. Twain, Mark, *Aventurile lui Tom Sawyer*, traducere Monica Vizonie, editia a II-a, Editura Steaua Nordului, Constanta, 2009.
58. Twain, Mark, *Print si cersetor*, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1976.
59. Urmuz, *Pagini bizare*, nota asupra editiei de Ion Pop, postfata de Corin Braga, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1999.
60. Wilde, Oscar, *Printul fericit*, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1976.
61. Williams, Tennessee, *A Streetcar Named Desire*, A New Directions Book, New York, 1947.
62. Williams, Tennessee, *Cat on a Hot Tin Roof, Best American Plays*, forth series 1951-1957, edited by John Gassner, Crown Publishers, New York, 1958.

REFERINTE CRITICE

A. ÎN VOLUME

1. *** *Biblia cu ilustratii*, volumul IV, versiune diortosita dupa Septuaginta, redactata si adnptata de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscopul si Mitropolitul Clujului sprijinit pe numeroase alte osteneli, Editura Litera International, Bucuresti, 2011.
2. *** *Dictionarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucuresti, 1975.
3. *** *Longman Dictionary of Contemporary English*, New Edition, Pearson, Longman, London, 2007.
4. *** *Ne vorbeste Parintele Cleopa*, vol.8., carte tiparita cu binecuvântarea Î.P.S. Daniel, Motropolitul Moldovei si Bucovinei, Editie îngrijita de Arhimandrit Ioanichie Balan, Editia a II-a, Editura Manastirea Sihastria, 2004.
5. *** *Orizonturi noi în psihologie*, lucrare colectiva sub conducerea lui Brian M Foss, prefata de prof. dr.doc. Vasile Pavelcu, Editura Enciclopedica Româna, Bucuresti, 1973.
6. *** *Romanul românesc în interviuri*, o istorie autobiografica, antologie, sinteze bibliografice si indice de Aurel Sasu si Mariana Vartic, vol.I., Editura Minerva, Bucuresti, 1985.
7. Abrams, M.H., (general editor), Greenblatt, Stephen, (associate general editor), *The Norton Anthology of English Literature*, Seventh edition, Volume 2, W.W.W. Norton & Company, New York, London, 2000.
8. Adler, Alfred, *Psihologia scolarului greu educabil*, traducere, cuvânt înainte si note de dr. Leonard Gavrilu, Editura Iri, Bucuresti, 1995.
9. Aiken, Joan, *The Way to Write for Children*, Penguin Books, London, England, 1998.
10. Anania, Bartolomeu Valeriu, Arhiepiscopul Clujului, *Apa cea vie a ortodoxiei*, culegere de texte, editie îngrijita de Nicoleta Palimaru si Maria- Elena Ganciu, Editura Renasterea, Cluj-Napoca, 2002.
11. Andrei, Al, *Valori etice in basmul fantastic romanesc*, Societatea literara”Relief Romanesc”, Bucuresti, 1979.
12. Anghelescu, Mircea, (coord.), Ionescu, Cristina, Lazarescu, Gheorghe, *Dictionar de termeni literari*, Editura Garamond, Bucuresti, 1995.
13. Aristotel, *Politica*, de pe http://www.constitution.org/ari/polit_07.htm, 14.05.2011.
14. Barthes, Roland, “From Work to Text” in *Image-Music-Text*, essays selected and translated by Stephen Heath, Fontana Press, London, 1977.

15. Barthes, Roland, *Placerea textului*, Editura Echinoc, Colectia Theoria, Cluj-Napoca, 1994.
16. Benveniste, Emile, *Le vocabulaire des institutions indo-europeenne*, de pe ebooks.unibuc.ro/filologie/cunita/3CONCEPTIA%20LUI%20EMILE%20BENVENISTE.pdf, 21.05.2009.
17. Berce, Sanda, Varga, Monika, *Intertextuality as a Form of Virtual Reality*, Editura Dacia, Cluj- Napoca, 2002.
18. Bernea, Ernest, *Îndemn la simplitate*, Editura Anastasia, Bucuresti, 1995.
19. Bernheimer, C., (ed.) *Comparative Literature in the Age of Multiculturalism*, Johns Hopkins University Press, Baltimore, London.
20. Blaga, Lucian, *Ceasornicul de nisip*, Editie îngrijita, prefata si bibliografie de Mircea Popa, Editura Dacia, Cluj, 1973.
21. Bodistenu, Florica, *Literatura pentru copii si tineret dincolo de „story”*, Casa Cartii de Stiinta, Cluj Napoca, 2007.
22. Brown, Babette, *Unlearning Discrimination in the Early Years*, Trentham Books, London, 2007.
23. Bruno, Bettelheim, *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*, Peregrine Books, London, 1978.
24. Buzasi, Ion, Chiscop, Liviu, *Literatura pentru copii*, Editura “Grigore Tabacaru”, Bacau, 2000.
25. Buzasi, Ion, *Literatura pentru copii (note de curs)*, Bucuresti, Editura Fundatiei „România de mâine”, 1999.
26. Campbell, Joseph, *Transformations of Myth through Time*, Harper & Row, New York, 1990.
27. Canciovici, Mihai Alexandru, *Pacala — eroul comic din snoava populara romaneasca*, Craiova, Editura Hyperion, 1998.
28. Căndroveanu, Hristu, *Literatura româna pentru copii. Scriitori contemporani*, Editura Albatros, Bucuresti, 1988.
29. Carpenter, Humphrey, Mari Prichard, *The Oxford Companion to Children’s Literature*, Oxford University Press, Oxford, New York, 1984.
30. Cartoian, Nicolae, *Istoria literaturii române veci*, postfata si bibliografii finale de Dan Simionescu, prefata de Dan Zamfirescu, Editura Minerva, Bucuresti, 1980.
31. Calinescu, G., *Estetica basmului*, Editura Pergamon, Bistrita, 2006 .
32. Calinescu, G., *Ion Creanga*, Editura Minerva, Bucuresti, 1989.

33. Calinescu, G., *Istoria literaturii romane de la origini pâna în prezent*, editia a II-a revazuta si adaugata, Bucuresti, Editura Minerva, 1982.
34. Calinescu, Matei, *A citi, a reciti, Catre o poetica a (re)lecturii*, Editia a II-a, traducere din limba engleza de Virgil Stanciu, cu un eseu despre „Oralitate în textualitate” tradus din limba engleza de Anca Baicoianu si un capitol românesc despre Mateiu I. Caragiale, Editura Polirom, Iasi, 2007.
35. Calinescu, Matei, *A citi. A (re)citi*, Cu un capitol românesc inedit despre M.I. Caragiale (2002), traducere V. Stanciu, Editura Polirom, Bucuresti, 2003.
36. Calinescu, Matei, *Cinci fete ale modernitatii: Modernismul, avangarda, decadenta, kitsch, postmodernism*, editia a II a, revazuta si adaugata, traducere din engleza de Tatiana Patrulescu si Radu Turcanu, Editura Polirom, 2005.
37. Calinescu, G., *Jules Verne si literatura pentru copii*, în vol. *Cronicile optimistului*, Editura pentru literatura, Bucuresti, 1964.
38. Calugar, Dumitru, Pr., *Caracterul religios-moral crestin*, Tipografia Reîntregirea, Sibiu, 1955
39. Cartarescu, Mircea, *Jurnal II, 1997-2003*, Editura Humanitas, Bucuresti, 2005.
40. Cartarescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, postfata de Paul Cornea, Humanitas, Bucuresti, 1999.
41. Chevalier, James, Gheerbrant, Alain, *Dictionar de simboluri, mituri, vise, obiceiuri, gesturi, culori, numere*, Editura Artemis, Bucuresti, 1994.
42. Ciobanu, Nicolae, *Eminescu — structurile fantasticului narativ*, Iasi, Editura Junimea, 1984.
43. Claparède, Ed., *Educatia functionala*, traducere revazuta conform ultimei editii a originalului de prof. Marin Niculescu, Editura didactica si pedagogica, Bucuresti, 1973
44. Coman, Vasile, Preot, *Religie si caracter. Contributiuni la cunoasterea si predarea religiei în epoca adolescentei*, Tipografia Minerva „Gh.Gârnetiu”, Brasov, 1944.
45. Comenius, John Amos, *The Great Didactic [Didactica Magna]*, Translated into English and edited with biographical, historical and critical introductions by M.W. Keatinge, , Russell & Russell, New York, 1967.
46. Comisel, Emilia, *Folclorul copiilor*, studiu si antologie, Editura Muzicala, Bucuresti, 1982.
47. Constantinescu, Mircea, *Triumful lui Fai-Frurnos. O lectura comparata a basmului Tinerete fara batrânete si viata fara de moarte*, Bucuresti, Editura Albatros, 1979.
48. Constantinescu, Pompiliu, *Scrieri II*, EPL. Bucuresti, 1967.

49. Cordoneanu, Maria, Cordoneanu, Radu, *Dictionar mitologic ilustrat, mitologie greaca, romana si româneasca*, Casa Cartii de Stiinta, Cluj- Napoca, 2008.
50. Cornea, Paul, *Itinerar printre clasici*, Ed. Eminescu, Bucuresti., 1984.
51. Crahay, Marcel, *Psihologia educatiei*, traducere din franceza de Rodica Chiritescu, Editura Trei, Bucuresti, 2009.
52. Craia, Sultana, Iancu, Marian, Lazarescu, Gheorghe, *Antologie de literatura universala, pentru clasele V-VIII*, Editura Demiurg, Bucuresti, 1996.
53. Craciun, Gheorghe, Marineasa, Viorel, *Generatia '80 în proza scurta*, Editura Paralela 45, Bucuresti, 1998.
54. Crenguta-Lacramioara Oprea, *Strategii didactice interactive*, Editura didactica si pedagogica, Bucuresti, 2006.
55. Cretu, Elvira, Iliescu, Constantin, Nichita, Silvia, Popescu, Stela, *Îndrumator metodic. Dezvoltarea vorbirii la clasele I, a II-a si a III-a si activitati recreative la clasa I*, Editura didactica si pedagogica, Bucuresti, 1981.
56. Cristea, Avram, Nicolae, Jan, (tiparita de), *Crestinismul popular între teologie si etnologie*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2007.
57. Culler, Jonathan, *The Pursuit of Signs, "Presupposition and Intertextuality"*, Ithaca, New York, Cornell University Press, 1981.
58. Cuviosul Paisie Aghioritul, *Mica Filocalie*, traducere Preot Victor Manolache, Carte tiparita cu binecuvântarea Prea Sfintitului Parinte Galaction, Episcopul Alexandriei si Teleormanului, Editura Cartea Ortodoxa, 2009.
59. Dim.Pacurariu, (coord), *Dictionar de literatura româna, scriitori, reviste, curente*, Editura Univers, Bucuresti, 1979.
60. Drîmba, Ovidiu, *Istoria literaturii universale, editie definitiva, voi. I, II*, Bucuresti, Editura Saeculum I. O., Editura Vestala, 1998.
61. Dutu, Olga, *Literatura romana si literatura pentru copii(note de curs)*, Editura Europolis, Constanta, 2000.
62. Easthope, Antony *British Post-Structuralism since 1968*, Routledge, New York and London, 1991.
63. Eco, Umberto, „Migratiile, toleranta si intolerabilul”, în *Cinci scrieri morale*, Bucuresti, Editura Humanitas, 2005.
64. Eco, Umberto, *Sase plimbari prin padurea narativa*, traducere de Stefania Mincu, Editura Pontica, Constanta, 1997.

65. Falconer, Rachel, *The Crossover Novel, Contemporary Children's Fiction and its Adult Readership*, Routledge, New York and London, 2008.
66. Ferguson, Mary Ann, Car, Jean, *Images of Women in Literature*, Houghton Mifflin, Boston, Atlanta, Dallas, Geneva, Hopewell, Palo Alto, 1973.
67. Ferrari, Anna, *Dictionar de mitologie greaca si romana*, Traducere de Dragos Cojocaru, Emanuella Stoleriu si Dana Zavosteanu, Polirom, 2003.
68. Foucault, Michel, *The Archaeology of Knowledge*, Tavistock, London, 1974.
69. Freud, Sigmund, „Omul cu lupi”, traducere de Ruxandra Hosu, în *Opere 2. Nevroza la copil*, Editura Trei, Bucuresti, 2000.
70. Gafita, Mihai, *Cuvânt înainte la Fram, ursul polar*, Editura Ion Creanga, Bucuresti, 1977.
71. Gates, Pamela S., Steffel, Susan B., Molson, Francis J., *Fantasy Literature For Children And Young Adults*, Then Scarecrow Press, Lanham, Maryland, and Oxford, 2003.
72. Genette, Gerard, *Introducere în arhitext. Fictiune si dictiune*, Bucuresti, Editura Univers, 1994.
73. Gitlen, Tod, *The Sixties: years of hope, days of rage*, Bantan Books, New York, London, Sydney, Auckland, 1989.
74. Goia, Vistian, *Literatura pentru copii si tineret (pentru institutori, învătatori si educatoare)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia Educational, 2003.
75. Grigorescu, Dan, *Romanul american al secolului XX*, Bucuresti, Editura Saeculum I. O., 1999.
76. Grosan, Ioan, *Povestiri alese*, editie definitiva, Editura Alfa, Bucuresti, 1999.
77. Harmer, Jeremy, *How to Teach English, An introduction to the practice of English language teaching*, Longman, 2004.
78. Harrison, Roger, Wise, Christine (edited by), *Working with young people*, The Open University in association with Sage Publications, London, 2007.
79. Haulica, Cristina, *Textul ca intertextualitate: pornind de la Borges*, Editura Eminescu, Bucuresti, 1981.
80. Healy, Jane, *Endangered Minds*, Touchstone, New York, 1990.
81. Holban, Ioan, *Ion Creanga – Spatiul memoriei*, Editura Niculescu, Bucuresti, 2010.
82. Hutcheon, Linda, *The Poetics of Postmodernism. History, theory and fiction*, Routledge, New York and London, 2004.

83. Kernbach, Victor, *Dictionar de mitologie generala. Mituri. Divinitati. Religii*, Editura Albatros, Bucuresti, 1995.
84. Kernbach, Victor, *Miturile esentiale. Antologie de texte, cu o introducere în mitologie, comentarii critice si note de referinta*, Editura stiintifica si enciclopedica, Bucuresti, 1978.
85. Kiekergaarg, Sören, *Jurnalul seducatorului*, Traducere de Kjeld Jensen si Elena Dan, Editura Scripto, Bucuresti, 1992.
86. Kristeva, Julia, *Problemele structurii textului*, din *Pentru o teorie a textului*. Antologie „Tel Quel” 1960- 1971, Introducere, antologie si traducere de Adriana Babeti si Delia Sepetean – Vasiliu, Bucuresti, Editura Univers, 1980.
87. Lerer, Seth, *Children’s Literature. A reader’s history from Aesop to Harry Potter*, The University of Chicago Press, London, 2008.
88. Lovinescu, Eugen, *Istoria literaturii române contemporane*, volumul 2, Bucuresti, Editura Minerva, 1973.
89. Lovinescu, Vasile, *Interpretarea ezoterica a unor basme si balade populare românesti*, Bucuresti, Editura Cartea Româneasca, 1993.
90. Lungeanu, Emil, *Ceasul lui Fat-Frumos*, Institutul European. Iasi, 1997.
91. Lyon, David, *Postmodernitatea*, traducerea din engleza de Luana Schidu, introducerea la editia româna de Stefan Stanciugelu, Bucuresti, Editura DU Style, 1998.
92. Lyotard, Jean-François, *Conditia postmoderna*, Editura Idea Design & Print, Cluj-Napoca, 2003.
93. Lyotard, Jean-François, *Answering the Question: What is postmodernism*, din Thomas Docherty, (ed.), *Postmodernism. A Reader*, Pearson Education, Edingurgh, 1993.
94. Lyotard, Jean-François, *The Postmodern Condition*, Manchester University Press, Manchester, 1984.
95. Majuru, Adrian, *Copilaria la români*, Schite si tablouri cu prunci, scolari si adolescenti, Editura Campania, Bucuresti, 2006.
96. Manolescu, Nicolae, *Arca lui Noe, Eseu despre romanul românesc*, Editura 100+1 GRAMAR, Bucuresti, 2001.
97. Manolescu, Nicolae, *Istoria critica a literaturii române*, (1), editie revizuita, Aula, Brasov, 2002.
98. Manolescu, Nicolae, *Istoria critica a literaturii române, 5 secole de literatura*, Paralela 45, Pitesti, 2008.

99. Marian, S.Fl., (studiu etnografic), *Nasterea la români*, editie critica de Teofil Teaha, Ioan Serb, Ioan Ilisiu, text stabilit de Teofil Teaha, Editura Grai si Suflet – Cultura Nationala, Bucuresti, 1995.
100. McHale, Brian, *Fictiunea postmoderna*, traducere de Dan H. Popescu, Polirom, Iasi, 2009.
101. McHale, Brian, *Postmodern Fiction*, Routledge London, New York, 2001.
102. Micu, Dumitru, *Istoria literaturii române. De la creatia populara la postmodernism*, Editura Saeculum.I.O., Bucuresti, 2000.
103. Montandon, Alain, Basmul cult sau tarâmul copilariei (Micul Print, Pinocchio, Vrajitorul din Oz, *Peter Pan*, Povestea fara sfârșit), traducere si prefata de Muguras Constantinescu, Editura Univers, Bucuresti, 2004.
104. Moser, Linda Trinh, West, Kathryn, *Research Guide to American Literature: Contemporary Lierature, 1970 to the Present*, Facts on File, New York, 2010,
105. Muthu, Mircea, Muthu, Maria, *Fat-Frumos si „vremea uitata”*, o noua interpretare a basmului *Tinerete fara batrânete si viata fara de moarte*, editia a doua, revazuta si adaugita, EuroPress Group, Bucuresti, 2008.
106. Natoli, Joseph, Hutcheon, Linda (ed.), *A Postmodern Reader*, State University of New York Press, Albany, 1993.
107. Negrița, Iulian, *Literatura pentru copii*, Editura Multimedia, Arad, 1996.
108. Neider, Charles (editor), *The Autobiography of Mark Twain*, Washington Square Press, New York, 2000.
109. Netton, Ian Richard, *Text and Trauma: An East-West Primer*, Routledge Curzon, Richmond, 1996.
110. Nitu, George, *Elemente mitologice în creatia literara româneasca*, Ed. Albatros, Bucuresti, 1988.
111. Noica, Constantin, *Sentimentul românesc al fîntei*, Bucuresti, Editura Humanitas, 1996.
112. Nunan, David, *Task- Based Language Teaching*, Cambridge University Press, 2004.
113. O’Sullivan, Emer, *Comparative Children’s Literature*, based on her book, *Kinderliterarische Komparatistik*, translation by Anthea Bell, Routledge, London and New York, 2005.
114. Oisteanu, Andrei, *Gradina de dincolo. Comentarii mitologice la basmul lui Harap-Alb*, Editura Discobol, Cluj- Napoca, 1980.
115. Olinescu, Marcel, *Mitologie româneasca – cu desene si xilogeuri de autor*, Editura Gramar, Bucuresti, 2008.

116. Paler, Octavian, *Mitologii subiective*, prefata de Daniel Cristea-Enache, Editia a III a, Polirom, Iasi, 2008.
117. Pamfil, Alina, *Limba si literatura româna în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45, 2003.
118. Pauline Marie Rosenau, *Postmodernism and the Social Sciences, insights, inroads, and intrusions*. Princeton University Press, Princeton New Jersey, 1992.
119. Petean, Ana si Mircea, *Ocolul lumii în 50 de jocuri creative*, editia a doua revazuta si adaugita, editura Limes, Cluj- Napoca, 2005.
120. Petrescu, Ioana Em., *Modernism/ Postmodernism. O ipoteza*, editie îngrijita, studiu introductiv si postfata în limba franceza de Ioana Bot, Casa Cartii de Stiinta, Cluj- Napoca, 2003.
121. Petrescu, Liviu, *Poetica postmodernismului*, editia a II a, Paralela 45, Seria Deschideri, Pitesti, 1998.
122. Pipes, Daniel, *The Rushdie Affair: The Novel, the Ayatollah, and the West*, Transaction Publishers, with a postscript by Koenraad Elst, 2003.
123. Platon, *Republica*, traducere si note de Andrei Cornea, Editura Stiintifica si Enciclopedica, Bucuresti, 1986.
124. Pop, Mihai, Ruxândoiu, Pavel, *Folclor literar românesc*, Bucuresti, EDP, 1990.
125. Propp, V. L. , *Morfologia basmului* Bucuresti, Editura Univers, 1970.
126. Propp, V. L., *Radacinile istorice ale basmului fantastic*, Bucuresti, Editura Univers, 1973.
127. Puscariu, Sextil, *Istoria literaturii române, Epoca veche*, editie îngrijita de Magdalena Vulpe, postfata de Dan C. Mihailescu, Editura Eminescu, Bucuresti, 1987
128. Ratiu, Iuliu, *O istorie a literaturii pentru copii si adolescenti*, Editura Biblioteca Bucurestilor, 2003.
129. Rees, Nigel, *The Politically Correct Phrasebook*, Bloomsbury Publishing, London, 1993.
130. Rogojinaru, Adela, *O introducere în literatura pentru copii*, Bucuresti, Editura Oscar Print, 1999.
131. Rolleston, T. W., *The High Deeds of Finn and other Bardic Romances of Ancient Ireland*, ed. Illustrations by Stephen Reid, London, G. G. Harrap & Co., 1910.
132. Rosianu, Nicolae, *Stereotipia basmului*, Bucuresti, Editura Univers, 1973.
133. Sârbu, I. D., *Scrisori catre bunul Dumnezeu*, Editie de I. Bardi, Cluj, 1998.

134. Scholl, Joachim (prezentate de), Braun, Ulrike (în colaborare cu), *Cele mai importante romane ale secolului XX. Cele mai importante romane ale modernismului*, Editura Aquila '93, Oradea, 2002.
135. Sfântul Ioan Gura de Aur, *Parinti, copii si cresterea lor*, Culegere de texte patristice si traducerea lor în neogreaca de Ieromonahul Benedict Aghioritul, traducere din neogreaca: Zenaida Anamaria Luca, Editura Panaghia, Colectia Rugul Aprins, Suceava, 1995.
136. Sherman, Josepha (editor), *Storytelling, An Encyclopedia of Mythology and Folklore*, Volume One, Sharpe Reference, New York, 2008.
137. Stan, Emil, *Educatia în postmodernitate*, Institutul European, Iasi, 2007.
138. Stoica, Cornelia, Vasilescu, Eugenia, *Literatura pentru copii*, Editura Didactica si Pedagogica, 1997.
139. Saineanu, Lazar, *Basmele române în comparatiune cu legendele antice clasice si în legatura cu basmele popoarelor învecinate si ale tuturor popoarelor romanice*, editie îngrijita de Ruxandra Niculescu, prefata de Ovidiu Bîrlea, Bucuresti, Editura Minerva, 1978.
140. Saineanu, Lazar, *Basmele românilor în comparatiune cu legendele antice clasice si în legatura cu basmele popoarelor învecinate si ale tuturor popoarelor romanice*, Lito-Tipografia Carol Göbl, Bucuresti, 1895.
141. Todorov, Tzevetan, *Introducere în literatura fantastica*, Editura Univers, Bucuresti, 1973.
142. Trim, Mary, *Growing and Knowing. A Selection Guide for Children's Literature*, K.G.Saur, München, 2004.
143. Trinh Moser, Linda, West, Kathryn, *Research Guide to American Literature: Contemporary Literature, 1970 to the Present*, Facts on File, New York, 2010.
144. Tugulan, Lidia, Toma, Maria, *Literatura pentru copii*, manual pentru liceele pedagogice, clasa a XII a, Editura Didactica si Pedagogica, 1978.
145. Vartic, Ion, *Modelul si oglinda*, Cartea Româneasca, Bucuresti, 1982.
146. Vattimo, Gianni, Rovatti, Pier Aldo, *Dialectica, diferenta, gândire slaba*, traducere de Stefania Mincu, Editura Pontica, Constanta, 2001.
147. Vaughn Findley, Carter, John Murray Alexander Rothney, *Twentieth-Century World* Houghton Mifflin Company, Boston, 1986.
148. Volkoff, Vladimir, *Manualul corectitudinii politice*, Bucuresti, Editura Antet, 2003.

149. Vrabie, Gheorghe, *Eposul popular românesc. Teme, motive, structuri poetice*, Bucuresti, Editura Albatros, 1983.
150. Vrabie, Gheorghe, *Structura poetica a basmului*, Bucuresti, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1975.
151. Vulcanescu, Romulus, *Mitologie româna*, Bucuresti, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1987.
152. Wilson, Ken, Tomalin, Mary, Howard- Williams, Deirdre, *Prospects, Student's Book, Super Advanced*, Macmillan, 2002.
153. Wright, Tony, *Roles of Teachers & Learners*, Oxford University Press, England, 1988.
154. Zaci, Mircea Ion Agârbiceanu, Editura Minerva, Bucuresti, 1972.

B. ÎN PERIODICE

1. Agârbiceanu, Ion, *Literatura pentru copii si tineret*, în „Astra Blajeană”, nr.3 (44), septembrie 2007.
2. Bot, Ioana, *Un pseudo-mit periculos: moartea lecturii*, în „Dilema Veche”, anul V, nr. 242 - 28 septembrie 2008.
3. Chivu, Marius, *Câte ceva despre bunici*, în „Dilema Veche”, anul II, nr. 99, 9 decembrie 2005.
4. Eminescu, Mihai, *Învierea*, în *Timpul*, 12 aprilie, 1881, în M. Eminescu, *Opere*, vol. XII, *Publicistica 1 ianuarie-31 decembrie 1881*, Ed. Academiei, Bucuresti, 1985.
5. Lefter, Ion Bogdan, *Enciclopedia lui Cartarescu: despre zmei si nu numai*, în *Observatorul cultural*, nr. 188, 30 septembrie 2003.
6. Manolescu, Nicolae, *Literatura pentru copii?*, în „România literară”, nr. 25, 1997.
7. Petras, Irina, *Bunicii din carti*, în „Dilema Veche”, anul II, nr. 99, 9 decembrie 2005.
8. Rogojinaru, Adela, *Literatura pentru copii sau fals tratat despre pudoarea în literatura*, în revista „Dilema Veche”, anul IX, nr. 426, 27 apr.-3 mai 2001.
9. Sântimboreanu, Mircea, *Literatura pentru copii o problema majora*, în „România liberă”, anul XXXIX (1981), nr. 11555, 23 decembrie.
10. Stanciu, Elena, *Dilemele micilor cititor*, în „Dilema Veche”, anul I, nr.100, 16 ianuarie 2004.

C. SITEOGRAFIE

1. *Haroun and the Sea of Stories* New York Magazine Classical Music Review, <http://nymag.com/nymetro/arts/music/classical/reviews/10326>, 7.01.2009.
2. Sigmund Freud, *Totem si Taboo*, http://en.wikisource.org/wiki/Totem_and_Taboo/Chapter_I, 28.01.2011.
3. Olga Morar, *Un deliciu literar: cartea si revista pentru copii*, <http://luceafarulromanesc.com/atitudini/actualitate-si-atitudine-intelectuala/olga-morar-%E2%80%99Eun-deliciu-literar-cartea-si-revista-pentru-copii%E2%80%9C/>, 12.01.2010.
4. Sfântul Epifanie si Sfântul Ioan Damaschin, Cartea 4, pentru credinta.cp.15., *Viata Sfintilor, dreptilor si dumnezeiestilor parinti Ioachim si Ana, 9 septembrie* http://paginiortodoxe.tripod.com/vssep/sf_parinti_ioachim_si_ana.html, 14.05.2009.
5. *Fericirile Parintelui Paisie*, http://ro.orthodoxwiki.org/Paisie_Aghioritul, 21.05.2011.
6. *De la marxism la „corectitudinea politica”* de Theodor Codreanu, în *Ziaristi On-line*, de pe blogul lui Victor Roncea. <http://roncea.ro/tag/theodor-codreanu/>, 2.05.2011,
7. Daniel Chandler, *Semiotics for Beginners- Intertextualit* <http://www.aber.ac.uk/media/Documents/S4B/sem09.html>, 29.04.2011.
8. Sf. Augustine, *On Marriage and Concupiscence (Book I), Chapter 22*, <http://www.augustinus.it/links/inglese/index.htm>, 16.05.2011.
9. Mircea Popa, *Începutul interesului fata de literatura pentru copii si tineret*, <http://www.bjmures.ro/publicatii/anuare/Anuarul%20IV-2005/36.htm>, 20.01.2010.
10. *Circus*, <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/118480/circus>, 23.01.2011.
11. *Totemism*, <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/600496/totemism>, 28.01.2011.
12. *Wolf*, <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/646475/wolf>, 27.01.2011.
13. *Intertextuality and Dialogue*, <http://www.columbia.edu/itc/visualarts/r4100/inter.html>, 5.05. 2011.
14. Aristotel, *Politica*, http://www.constitution.org/ari/polit_07.htm, 14.05.2011.
15. *o întâlnire incredibila cu un urs polar*, <http://www.descopera.ro/dnews/4604153-o-intalnire-incredibila-cu-un-urs-polar>, 31.01.2011.
16. Dan Arsenie, *Literatura pentru copii de la îndobitocire la scânteie* <http://www.evz.ro/articole/detalii-articol/871053/Literatura-pentru-copii-de-la-indobitocire-la-scanteie/>, 15.01.2010.
17. Jean-Jacques Rousseau, *The Project Gutenberg EBook of Emile* <http://www.gutenberg.org/etext/5427>, 12. 01.2010.

18. Plato, *The Republic*, http://www.literatureproject.com/republic/republic_12.htm, 18.05.2011.
19. Papert, Seymour, *Child Power: Keys to the New Learning of the Digital Century*, <http://www.papert.org/articles/Childpower.html>, 5.03.2011.
20. Salman Rushdie, *Out and About Dave Weich*, <http://www.powells.com/authors/rushdie.html> Powells.com, 7.01.2009.
21. *TOP 10 Carti pentru cei mici*, <http://www.romanialibera.ro/topuri/a158244-top-10-carti-pentru-cei-mici.html>, 27.01.2010.
22. *Cu Ana Maria Machado despre literatura pentru copii*, Muguras Constantinescu http://www.romlit.ro/cu_ana_maria_machado_despre_literatura_pentru_copii, 5.01.2010.
23. *Elogiul bunicilor*, Daniela Chirion, http://www.romlit.ro/elogiul_bunicilor Arhiva > 2005 > Numarul 32 > Elogiul bunicilor. 22.05.2009.
24. *Interviu: Neagu Gjuvara*, George Arion, http://www.romlit.ro/numarul_17_2003_ro.România_literara 21.05.2009.
25. *Trucuri sa îți faci copilul sa își doreasca sa citeasca*, din revista on-line *Sfatul Parintilor*, <http://www.sfatulparintilor.ro/articol/955/trucuri-sa-iti-faci-copilul-sa-isi-doreasca-sa-citeasca>, 20.05.2011.
26. *Convorbiri cu parintele Cleopa*, a cincea convorbire *Despre casatorie, datoriile sotilor si copiilor* <http://www.sfaturiortodoxe.ro/pcleopa/convorbiri6.htm>, 1.02.2010.
27. Noel Langley, Florence Ryerson and Edgar Allen Woolf, *The Wizard of Oz*, Movie-script, 1939, Metro-Goldwyn-Mayer, <http://www.wendyswizardefoz.com/printablescript.htm>, 17.07.2011.